

ΠΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ Η ΝΕΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Υστερα από δύομισι χρόνια ζωής κατά τα οποία πολλά επιχειρήθηκαν και ορισμένα από αυτά επιτεύχθηκαν, το περιοδικό «ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ και ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ» ανέστειλε την έκδοσή του. Σύμφωνα με την επιστολή του εκδότη προς τους στενούς συνεργάτες του περιοδικού «οι λόγοι ήταν πολλοί και διάφοροι και, κυρίως, η χαμηλή του κυκλοφορία». Κατά την ανεπίσημη όμως άποψη η οποία αναπτύχθηκε διεξοδικά σε επεμερους συναντήσεις, τα αίτια ήταν καθαρά πολιτικά και πιο συγκεκριμένα ο φόβος άρθρωσης ενός άρτιου και ολοκληρωμένου οικολογικού λόγου που θα οδηγούσε στη δημιουργία οικολογικού κινήματος σ' αυτή τη χώρα. Η «ατυχία» μας ήταν ότι ο αρχικός εκδότης του πιο πάνω περιοδικού αποτελεί ανώτερο πολιτικό στέλεχος του κυβερνώντος κόμματος. Φαίνεται δε ότι ακόμη και η αντικειμενική, υπεύθυνη κριτική που ασκήσαμε μέσα από τις γραμμές του «Ο και Π», αποδείχθηκε ανυπόφορη για μια εξουσία εθισμένη στις θριαμβολογούσες επιδοκμασίες της πολιτικής της. Έτσι, παρά το γεγονός ότι ο εν λόγω εκδότης ουδέποτε συμμετείχε στη ζωή του εντύπου, παρά το ότι οι περισσότεροι από μας είχαν να τον δουν κάποιον τρία χρόνια, παρά το ότι σπανίως διατύπωνε την οποιαδήποτε άποψη για την πολιτική του περιοδικού, παρά το ότι δεν πάλεψε μαζί με όλους εκείνους που μόχθησαν και κατασκεύασαν

αφιλοκερδώς το πρώτο οικολογικό έντυπο ευρείας κυκλοφορίας στον τόπο μας, επιφύλαξε για τον εαυτό του το έσχατο δικαίωμα που τον παρείχε η ιδιότης του ως χρηματοδότη. Αυτό του κλεισίματος του εντύπου.

Πρέπει παρ' όλ' αυτά να αναγνωρισθεί ότι μ' αυτό τον τρόπο ο εκδότης του «Ο και Π» παρέσχε σημαντική υπηρεσία.

Στα δύομισι χρόνια της ζωής του, μέσω επίπονων ζυμώσεων και πολλής δουλειάς, το «Ο και Π» λειτουργήσε ως πόλος συσπείρωσης και πεδίο επεξεργασίας ιδεών για σημαντικό μέρος των ελισθημονικών και πολιτικών δυνάμεων του τόπου που δεν ικανοποιούνται με τις έτοιμες λύσεις-απαντήσεις και αμφισβητούν στα σοβαρά τους δρόμους της ανάπτυξης και τους όρους πραγμάτωσης των οραμάτων, που αυτή η κοινωνία επέλεξε για τον εαυτό της. Οι διεργασίες υπήρξαν επίπονες και - συχνά - αποτυπώθηκαν στην αλλαγή μορφής και περιεχομένου του περιοδικού. Έτσι το νέο περιοδικό που κρατάτε στα χέρια σας αποτελεί τη φυσική συνέχεια του «Ο και Π» αλλά ταυτόχρονα σηματοδοτεί και επικυρώνει την απόφαση των νέων του εκδοτών να μη συμβιβασθούν με όσους ονειρεύονται την προσθήκη και «ολίγης οικολογίας» στις προεκλογικές εξαγγελίες των κομμάτων.

Ο τρόπος που έκλεισε το «Ο και Π» συμβολίζει λοι-

πόν το μάλλον αυτονόητο, ότι δηλαδή η οικολογική προβληματική δεν μπορεί να περιορισθεί στην τεχνοκρατική της διάσταση, ότι η καθαρά πολιτική της διάσταση την καθιστά επικίνδυνη για την εκάστοτε εξουσία. Η οικολογική θεωρία και πρακτική αμφισβητώντας τις παρούσες κοινωνικές δομές αυτοκαθορίζεται ως ανατρεπτική της ισχύουσας τάξης πραγμάτων. Έτσι το έντυπο που κρατάτε στα χέρια σας φιλοδοξεί ν' αποτελέσει πεδίο πολιτικής συνάντησης. Πολιτικής με την πανάρχαια έννοια του όρου. Και συνάντησης με όλους εκείνους τους ζωντανούς και δραστήριους κοινωνικούς φορείς ή άτομα που βλέπουν το ρόλο τους ως αναπόσπαστο από το αίτημα της κοινωνικής αλλαγής και άρρηκτα συνδεδεμένο με την απόρριψη του οράματος της κυριαρχίας του Ανθρώπου πάνω στη Φύση.

Όπως και νά 'χει πάντως, με τα παραπάνω σφραγίσθηκε μια εποχή: η εποχή των αυταπατών, των προσδοκιών και πεποιθήσεων ότι μέσα από τις πολιτικές δυνάμεις του τόπου θα αναδύονταν εκείνες που θα διέθεταν τη δούληση και τη φαντασία για τη χάραξη νέων δρόμων. Σφραγίσθηκε ίσως ακόμη το νεαρό στάδιο του οικολογικού προβληματισμού σ' αυτή τη χώρα. Πράγματι όταν το «Ο και Π» ξεκίνησε πριν από τρισήμισι χρόνια με ατέρμονες συζητήσεις για το αν και κατά πόσο η έκδοσή του θα κάλυπτε ένα κενό, οι καιροί ήταν

για πολλούς συναρπαστικοί. Η αναμενόμενη αλλαγή του πολιτικού σκηνικού εξέθρεψε ελπίδες και υποδαύλιζε προσδοκίες σε ποικίλους χώρους. Οι επιπτώσεις της μεταπολεμικής αναπτυξιακής διαδικασίας στο ελληνικό περιβάλλον, την ελληνική κοινωνία και το γεωγραφικό χώρο όπου αυτή αποτύπωνε τις φαντασιώσεις της ήταν ορατές και συζητήθηκαν άλλωστε εκτενώς απ' αυτές (και άλλες) στήλες. Ήταν τότε εμφανές ότι το κόστος αυτής της ανάπτυξης δεν είχε ποτέ αποτιμηθεί και - κυρίως - εσωτερικοποιηθεί από το κοινωνικό σώμα. Ήταν τέλος προφανές ότι η ίδια αυτή κοινωνία κατέτρωγε τα θεμέλια όπου θα μπορούσε ενδεχομένως να στηριχτεί μελλοντικά την οποιαδήποτε έστω βελτιωτική, εκσυγχρονιστική πορεία. Άρκεσε όμως η τελευταία τριετία για ν' αποδειχθεί ότι οι κομματικοί φορείς νστερούν πλέον εμφανώς των προσδοκιών του κοινωνικού σώματος. Και ότι παρά τις προσδοκίες του και ενάντια σ' αυτές, πολύ γρήγορα το τελευταίο, άδουλο και παθητικό, ζει καθημερινά την απολιτικοποίηση, την προϊούσα εξατομίκευση, την έκπτωση του από κυρίαρχη δύναμη, την αλλοτρίωσή του από όσα τον αφορούν. Ταυτόχρονα ο επιστημονικός λόγος έγινε το άλλοθι της προχειρότητας, των συμβιβασμών, των υπαναχωρήσεων, της διελκυστίνδας των «οραμάτων» και του «εφικτού», το «άλλοθι» της εξουσίας. Τα οράματα επτώχευαν, η πολιτική εξέπεσε, η καθημερινή ζωή ρυπάνθηκε (κυριολεκτικά και μεταφορικά)...

Ταυτόχρονα όμως η οικολογική πρακτική και προβληματική ωρίμασαν. Η οικολογία σαν πολιτική έκφραση, πρακτική, κοινωνικό κίνημα και τρόπος ζωής, αλλά και η οικολογία σαν κλάδος των φυσικών και κοινωνικών επιστημών, αποτελούν πλέον συγκλίνουσες εμπειρίες του σύγχρονου κόσμου. Αίγιο ακόμα θεωρούν ότι ο διαχωρισμός πολιτικής και επιστημονικής οικολογίας ανταποκρίνεται στις ανάγκες του καιρού μας. Εμείς δεν το πιστεύουμε, αλλά η διττή αυτή προσέγγιση στη σχέση Φύσης και Κοινωνίας ή αλλιώς η απόπειρα σύζευξης κοινωνικού και φυσικού ίσως φαίνεται συχνά να στοχεύει το ακατόρθωτο. Να υπενθυμίσουμε, στους δόξιστους τουλάχιστον, ότι αυτή η στόχευση στην οντοπία και η αναζήτηση των όρων της πραγμάτωσής της μέσα στην καθημερινότητα συνιστούν και τη γοητεία του εγχειρήματος. Και όσοι πιστοί ...

Έτσι αρχίζουμε μια νέα προσπάθεια σε μηνιαία πλέον βάση. Παρόλες τις οικονομικές δυσκολίες και τις «επιχειρηματικές» ευθύνες που επωμιζόμαστε αναγκαστικά. Μ' όλο τον ενθουσιασμό της «παλιάς φρονιάς» του περιοδικού και της νέας παρέας συντακτών αρθρογράφων και φίλων που υπόσχονται μια νέα δημιουργική περίοδο στην ενέλιξη των στόχων που θέσαμε πριν δύομισι χρόνια. Και, δεδαιώς, με όλη τη δυνατή εναισθησία απέναντι στα νέ αθήματα, τις απόψεις, τις ιδέες που οργάνουν σήμερα το γόνιμο έδαφος του οικολογικού προβληματισμού.

Με τη βοήθεια των παλιών και νέων αναγνωστών μας ελπίζουμε η διττή διάσταση του οικολογικού προβληματισμού να αποτυπωθεί στις σελίδες της ΝΕΑΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ συγκροτώντας το ΟΛΟΝ, και ανασυγκροτώντας την τεμαχισμένη εικόνα της πραγματικότητας.

Μιχάλης Μοδινός